NAČRT RAVNANJA Z RAZISKOVALNIMI PODATKI

OBRAZEC ARIS 2.0

0	Splošne informacije	
0.1	**Šifra projekta**	N6-0474
0.2	**Naziv projekta**	Socialno marginalizirana telesa v prehodu: Umiranje in smrt na prostorih bivše Jugoslavije, od 19. do 21. stoletja
0.3	**Datum začetka in konca projekta**	1. 6. 2026–29. 5. 2029

0.4	**Opis projekta z vidika ravnanja z raziskovalnimi podatki**	Projekt izhaja iz predpostavke, da umiranje in smrt nista zgolj biološka procesa, temveč tudi družbena in kulturna dogodka. Raziskuje, kako so se v Sloveniji, na Hrvaškem in v Bosni in Hercegovini skozi zgodovino in danes oblikovali formalni in neformalni načini skrbi, prakse in rituali, povezani z umiranjem in smrtjo marginaliziranih oseb, kot so invalidi, osebe z duševnimi težavami, tisti, ki so skušali storiti samomor ali so ga storili, zaporniki, revni, brezdomci, pripadniki romske skupnosti, LGBTQI+ osebe, bolniki z nalezljivimi spolno prenosljivimi boleznimi in sodobni delovni migranti. Umiranje in smrt se obravnavata kot trenutka, v katerih postanejo vidne družbene razlike, saj se pokaže, kdo ima pravico do dostojanstvene smrti in spomina ter kdo ostaja pozabljen ali izključen. Projekt tako ne raziskuje zgolj konca življenja, temveč tudi širše mehanizme družbene izključenosti, moči in družbenega prepoznavanja marginaliziranih skupin. Čeprav so Slovenija, Hrvaška in Bosna in Hercegovina večino obravnavanega obdobja delile skupne politične in upravne okvire – od Avstro-Ogrske, Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev oziroma Jugoslavije prek socialistične federacije do današnjih tranzicijskih držav, je vsaka razvila svoje, včasih podobne in včasih nasprotujoče si pristope k smrti in umiranju marginaliziranih oseb. Projekt k tem odnosom pristopa ne kot k utrjenim vzorcem, temveč kot k spreminjajočim se procesom, v katerih se prepletajo zgodovina, politika, čustveni odnosi in družbeni vzorci, povezani s smrtjo. Projekt temelji na visokih etičnih standardih, spoštuje evropske predpise o varstvu podatkov in pravice družbeno marginaliziranih skupin ter relevantne predpise, povezane z raziskovanjem tematik umiranja, smrti in spomina, ob hkratnem spoštovanju lokalnih zakonov vsake vključene države.

0.5	**Šifra vodje projekta**	57133
0.6	**Ime in priimek vodje projekta**	Jelena Seferović
0.7	**Ime in priimek osebe, ki je v RO zadolžena za podporo pri ravnanju z raziskovalnimi podatki**	Jelena Seferović, Ana Cvek, Mihael Ojsteršek

0.8	**Ime in priimek odgovorne osebe za ravnanje z raziskovalnimi podatki pri projektu**	Jelena Seferović
0.9	**Elektronski naslov odgovorne osebe za ravnanje z raziskovalnimi podatki pri projektu**	jelena.seferovic@inz.si
0.10	**Različica in datum NRRP**	1.0, 1. 6. 2026
1	**Povzetek in opis raziskovalnih podatkov**	
1.1	**Ali boste pri projektu ponovno uporabili že obstoječe podatke (lastne ali tuje)?**	☒ Da ☐ Ne V projektu bodo poleg na novo zbranih podatkov uporabljeni tudi že obstoječi podatki iz relevantnih baz podatkov in drugih virov. Njihova uporaba bo ustrezno dokumentirana in izvedena v skladu z veljavnimi pravnimi in etičnimi pravili.
1.2	**Katere vrste podatkov boste ustvarili oz. ponovno uporabili in v katerih formatih bodo shranjeni?**	V projektu bodo nastajali besedilni podatki, predvsem anonimizirani transkripti intervjujev, ter podatki, zbrani iz arhivskih, knjižničnih in drugih virov. Podatki bodo shranjeni v običajnih besedilnih in tabelaričnih formatih, predvsem v formatih .odt in .csv. Ponovno bodo uporabljeni tudi podatki iz obstoječih arhivskih in drugih virov, kjer bo to mogoče in v skladu z veljavnimi pravnimi in etičnimi omejitvami.

1.3	**Kakšna je pričakovana velikost podatkov, ki jih nameravate ustvariti oz. ponovno uporabiti?**	☒ 0–10 GB ☐ 10–100GB ☐ 100–1000GB ☐ >1000GB
2	**Shranjevanje in varnostno kopiranje podatkov**	

2.1	**Kje bodo podatki med izvajanjem projekta shranjeni in varnostno kopirani?**	Podatki bodo med izvajanjem projekta shranjeni na osebnih oz. službenih računalnikih članov projektne skupine ter redno varnostno kopirani. Dostop do podatkov bo omejen na pooblaščene člane projektne skupine, podatki pa bodo ustrezno zaščiteni pred izgubo, nenamernimi spremembami in nepooblaščenim dostopom. Za dolgoročno hrambo podatkov bo uporabljena tudi institucionalna rešitev DISK-T, namenjena varni in dolgoročni hrambi digitalnega gradiva.
2.2	**V katerem zaupanja vrednem repozitoriju bodo objavljeni podatki v skladu z načelom »odprti, kolikor je mogoče, zaprti, kolikor je nujno«?**	Raziskovalni podatki bodo objavljeni v repozitoriju DiRROS, ki je vključen na seznam priporočljivih repozitorijev ARIS in je primeren za hrambo ter dostop do raziskovalnih podatkov.
3.	**Zagotovitev podatkov na način FAIR prek repozitorijev**	
3.1	**Ali bodo vsi podatki odprto dostopni, upoštevajoč načelo „odprti, kolikor je mogoče, in zaprti, kolikor je nujno”? Če ne bodo, pojasnite posebnosti glede dostopa.**	☐ Da ☒ Ne Podatki, ki ne vsebujejo osebnih ali občutljivih informacij, bodo javno dostopni. Osebni in občutljivi podatki ne bodo javno dostopni, temveč bodo ustrezno zaščiteni, anonimizirani ali psevdonimizirani. Dostop do njih bo omejen v skladu z GDPR, predpisi o varstvu podatkov in etičnimi pravili raziskave.

3.2	**Kako boste omogočili uporabljivost vaših raziskovalnih podatkov (metapodatki, ključne besede, programska oprema, licence, drugo)?**	Raziskovalni podatki bodo ustrezno opisani z metapodatki in ključnimi besedami ter opremljeni z osnovno dokumentacijo, ki bo omogočala njihovo razumevanje in nadaljnjo uporabo. Kjer bo mogoče, bodo podatki dostopni v odprtem formatu in v skladu z načeli FAIR.
3.3	**Kakšne postopke zagotavljanja kakovosti raziskovalnih podatkov boste uporabili?**	Kakovost raziskovalnih podatkov bo zagotovljena z uporabo uveljavljenih metod zgodovinopisnega in interdisciplinarnega raziskovanja. Podatki bodo zbrani iz različnih arhivskih, knjižničnih in drugih zanesljivih virov ter z intervjuji. Zbrano gradivo bo kritično analizirano in, kjer bo mogoče, preverjeno s primerjavo različnih virov in izjav udeležencev. Posebna pozornost bo namenjena kontekstu nastanka podatkov in različnim perspektivam udeležencev. Upoštevane bodo tudi morebitne razlike med institucionalnimi zapisi in osebnimi izkušnjami. Zbiranje, obdelava in interpretacija bodo ustrezno dokumentirani.
4.	**Etični in pravni vidiki**	
4.1	**Ali boste med izvajanjem projekta obdelovali, hranili, ustvarili ali ponovno uporabili občutljive osebne podatke oziroma posebne vrste osebnih podatkov?**	☒ Da ☐ Ne

4.2	**Kako bo med raziskavo poskrbljeno za varnost podatkov in zaščito občutljivih podatkov?**	Podatki bodo shranjeni na osebnih računalnikih članov projekta in zaščiteni pred nepooblaščenim dostopom, izgubo ali zlorabo, dostop do njih pa bodo imel le člani raziskovalne skupine . Občutljivi in osebni podatki bodo anonimizirani ali psevdonimizirani ter obdelovani v skladu z GDPR oziroma pravili o varstvu osebnih

		podatkov, zasebnosti in varnosti ter z etičnimi pravili raziskave.
5.	**Drugi raziskovalni rezultati**	
5.1	**Ali boste poleg podatkov ustvarili ali ponovno uporabili tudi druge raziskovalne rezultate?**	☒ Da ☐ Ne V prvih dveh letih projekta je predvidena objava treh znanstvenih člankov na leto, v zaključnem letu pa priprava znanstvene monografije. Znanstveni članki in monografija bodo predstavljali druge raziskovalne rezultate projekta. Raziskovalni podatki in drugi raziskovalni rezultati bodo, kjer bo to mogoče in v skladu z etičnimi ter pravnimi omejitvami, urejeni, dokumentirani in dostopni v skladu z načeli FAIR. Raziskovalni podatki bodo uporabljeni tudi pri pripravi prijave na razpis ERC Consolidator Grant 2027.
6.	**Finančna sredstva**	
6.1	**Kakšni bodo stroški ravnanja s podatki in drugimi rezultati projekta po načelih FAIR in kako bodo kriti?**	Niso predvideni posebni stroški, povezani s hrambo podatkov, strojno opremo in drugimi postavkami.